

Puupölyt

Altistuminen puupölyille voi aiheuttaa ammattitauteja ja muita terveyshaittoja. Tämän tiedotteen tarkoituksena on edistää työolojen terveellisyyttä ja turvallisuutta ja antaa lisätietoa työntekijöiden altistumista vähentävistä toimista.

Altistuminen

Puutoimialojen, kuten saha-, levy- ja puusepänteollisuuden työntekijät ovat tyypillisiä puupölyille altistuvia henkilöitä. Altistumista esiintyy myös mm. rakennusalalla sekä massa- ja paperiteollisuudessa. Valtaosa altistuneista käsittelee työssään useasta eri puulajista lähtöisin olevaa pölyä. Näin ollen suurin osa työntekijöistä altistuu sekä havupuiden että lehtipuiden (kovapuiden) pölyille. Levyteollisuuden tuotteita käsittelevät henkilöt altistuvat lisäksi levyjen sisältämille liima-aineille.

Puu sisältää kuitujen lisäksi pieniä pitoisuuksia muita aineosia. Erityisesti havupuut ja niiden pihka sisältävät mm. terpeenejä ja hartsihappoja (kolofoni), kun taas puut yleisesti sisältävät erilaisia vahoja, öljyjä, alkoholeja ja fenoliyhdisteitä. Puupölyn hiukkaskokoon ja siten altistumiseen vaikuttaa mm. puun työstötapa, puun kuivuus ja puulaji. Lämpökäsittely haurastuttaa puuta ja lisää hienojakoisen pölyn määrää.

Terveyshaitat

Monet puun kemialliset yhdisteet ovat biologisesti aktiivisia ja joukossa on aineita, joilla on haitallisia vaikutuksia terveyteen. Tavallisia kaikkiin puupölyihin liittyviä terveyshaittoja ovat silmien, ihon sekä hengitysteiden

ärsytysvaikutukset, joita saattaa esiintyä myös suhteellisen pienissä pitoisuuksissa.

Puupölyille altistuminen voi aiheuttaa silmien sidekalvotulehdusta, pitkittynyttä nuhaa, yskää ja ihottumia sekä toisinaan astmaoireita tai astmaa. Altistuminen saattaa harvoissa tapauksissa johtaa hengitysteiden herkistymiseen ja allergiseen astmaan tai nuhaan. Tällaisia allergisia sairauksia aiheuttavat lähinnä tietyt ulkomaiset puulajit, kuten abachi.

Pitkäaikaiseen altistumiseen lehtipuupölylle liittyvä suurentunut riski sairastua nenän ja nenän sivuonteloiden syöpään. Työnantaja onkin lain mukaan velvollinen ilmoittamaan kaikelle lehtipuupölylle sekä lehtipuupölyä sisältävälle sekapuupölylle altistuvat työntekijät ASA-rekisteriin.

Lisätietoa puupölystä ja altistumisen vähentämisestä löytyy osoitteista www.ttl.fi/kemikaalit-ja-tyo → Puupöly sekä www.ttk.fi/julkaisu/puupolyille-altistuminen

Haittojen vähentäminen

Terveyshaittojen ehkäisemiseksi puupölyn pääsy hengitysteihin tulee estää käyttämällä mahdollisimman vähän pölyäviä menetelmiä, tehokkaita poistoilmatekniikoita, turvallisia työtapoja sekä huolehtimalla säännöllisestä siivouksesta. Tarvittaessa käytetään P2- suodattimella varustettua puolinaamaria; pitkissä työvaiheissa tarvitaan puhaltimella varustettu hengityksensuojain. Hengityksensuojaimen suodatinta valittaessa on otettava huomioon myös muut mahdolliset ilman epäpuhtaudet, kuten terpeenit sahoilla, jolloin tarvitaan A2P2-suodatin. Ulkomaisten puulajien ja lehtipuulajien työstössä tulee käyttää kohdepoistolla varustettuja työkaluja eikä tällaisia pölyjä tule kierrättää takaisin työtilaan.

Ohjausta työterveyshuollosta

Suosittelemme tiivistä yhteistyötä työterveyshuoltoon kanssa kaikissa sairastumisiin, oireiluun, suojautumiseen ja työympäristöön liittyvissä asioissa. [Työturvallisuuslain \(738/2002\)](#) mukaan työnantaja on velvollinen tekemään työn vaarojen selvittämisen ja arvioinnin sekä tekemään riittävät toimenpiteet niiden torjumiseksi. Työterveyshuolto toimii asiantuntijana työn terveellisyyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa. Sen tulee tehdä työpaikkaselvitys, jossa työn terveysvaikutukset arvioidaan.

Työterveyshuollon tulee kiinnittää huomiota altistumisen laatuun ja määrään, suojautumiseen, iho-, hengitystie- ja silmäoireisiin sekä oireilevien henkilöiden seurantaan. Terveystarkastukset tulee tehdä Terveystieteiden merkityksen arviointiin perustuen yleensä 1-3 vuoden välein.

Mikäli tarvitsette lisätietoja, työpaikkamittauspalveluita tai apua altistumista ehkäiseviin toimenpiteisiin, voitte ottaa yhteyttä Työterveyslaitoksen asiantuntijoihin.

Tuula Liukkonen
johtava asiantuntija
tuula.liukkonen@ttl.fi
+358 30 474 3208

Mauri Mäkelä
tuotepäällikkö
mauri.makela@ttl.fi
+358 30 474 6031